

บทวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานต่อความรู้และความพึงพอใจของ
นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ

รัศมี ศรีนนท์* นิสิตกร เยาวรัตน์**

จิราภรณ์ อนุชา*** อถุญญา จุบั้ง****

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปประยุกต์ในการวางแผนการพยาบาล การวิจัยเป็นวิจัยแบบกึ่งทดลองเพื่อศึกษาความรู้และความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ประชากร เป็นนักศึกษา จำนวน 146 คน ซึ่งเรียนเรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการสอน กรณีศึกษา แบบทดสอบความรู้ แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและทดสอบสถิติที

ความรู้ของผู้เรียนหลังการเรียนมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($df=145, t = -67.60$) ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92, S.D=.56$) และความพึงพอใจภาพรวมของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12, S.D=.56$) ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ดีขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรนำรูปแบบการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์เพื่อพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน/ นักศึกษาพยาบาล/ ภาวะครรภ์เป็นพิษ

*ผู้รับผิดชอบหลัก อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี
E-mail: rassamee9985@gmail.com

** อาจารย์ประจำหลักสูตร พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี

*** อาจารย์ประจำหลักสูตร พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี

**** อาจารย์ประจำหลักสูตร พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี

Effects of Teaching Using Case - Based Learning Approach on Knowledge and Satisfaction of 4th Year Nursing Students in Nursing Care Pregnant Women with Pre-eclampsia

Rassamee Srinon* Nisakorn Yaowarat **

Chiraporn Anucha*** Arinchaya Jubong****

Abstract

Learning management by case-based approach helps learners apply knowledge in nursing process. The objectives of this quasi-experimental research (pre-test and post-test) were to study knowledge and satisfaction on case-based learning of the learners by the case-based approach. The population consisted of 146 nursing students who studied nursing Care of Pregnant Women with Pre-eclampsia. Research tools consisted of lesson plans, case study, examination, questionnaire regarding the opinions of learners and satisfaction on learning management. Data were analyzed by descriptive statistics and t-test.

Learners' knowledge after learning was higher than the pre- test at .01 level of the statistically significant difference ($df=145$, $t = -67.60$). Opinions of the learners on the overall systematical thinking ability was at the high level ($\bar{x} = 3.92$, $S.D=.56$) and satisfaction of learners was at the high level ($\bar{x} = 4.12$, $S.D=.56$). The results of this study showed that the learning management by the case-based approach made the learners achieve a better learning. Therefore, the researchers suggest that there should be an application of this model for teaching and learning management in the nursing field to develop learners' thinking process continuously.

Keywords: Teaching/ Case-Based Learning/ Pre- eclampsia.

Article info: Received November 17, 2021; Revised December 2, 2021; Accepted December 27, 2021.

* Corresponding Author, Registered nurse, Senior professional level, Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi
E-mail: rassamee9985@gmail.com

** Registered nurse, Senior professional level, Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi

*** Registered nurse, Senior professional level, Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi

**** Registered nurse, Senior professional level, Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพพยาบาลมีบทบาทปฏิบัติโดยตรงต่อชีวิตสุขภาพและอนามัยของประชาชนด้วยความเอาใจใส่ อย่างเอื้ออาทร ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล เพื่อให้การพยาบาลองค์รวมแก่ผู้รับบริการโดยคำนึงถึงความก้าวหน้าของศาสตร์ทางการพยาบาลศาสตร์ที่เกี่ยวข้องการจัดการเรียนการสอนจึงเน้นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทั้งในสถานการณ์จำลองเสมือนจริงและสถานการณ์จริง เพื่อให้มีความปลอดภัยต่อชีวิตของผู้รับบริการ¹ ดังนั้นการศึกษาด้านการพยาบาลและสาขาวิชาชีพด้านสุขภาพจึงมุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ ซึ่งผู้เรียนต้องมีส่วนร่วม โดยมีเป้าหมายเพื่อการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในสถานการณ์จริง สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง และการสอนในสาขาพยาบาลศาสตร์ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาพยาบาลจะเกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ในทุกรูปแบบโดยสามารถทำได้ตั้งแต่การเรียนการสอนภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติการพยาบาลในห้องปฏิบัติการพยาบาล และภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงทั้งในสถานบริการสุขภาพทุกระดับและในชุมชน² ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนแบบใหม่ในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมากขึ้น สร้างทักษะและเจตคติ ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน มีทักษะเชิงวิชาชีพ และเน้นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม³

ภาวะครรภ์เป็นพิษ (Pre-eclampsia) คือมีความดันโลหิตสูงร่วมกับตรวจพบโปรตีนในปัสสาวะ (Proteinuria) หรือร่วมกับความผิดปกติของร่างกายในหลายระบบ (Multisystem involvement) โดยทั่วไปมักเกิดหลังอายุครรภ์ 20

สัปดาห์ และโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงทั้งมารดาและทารก⁴ ในการตั้งครรภ์พบภาวะครรภ์เป็นพิษ ได้แก่ ทารกตายในครรภ์ การคลอดก่อนกำหนด เป็นต้น ประมาณร้อยละ 2-8⁵ และเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตของมารดาและทารกทั่วโลกเป็นอันดับสามของมารดาเสียชีวิตรองจากภาวะตกเลือดหลังคลอดและการติดเชื้อ⁶ สำหรับประเทศไทย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขรายงานว่าในปี พ.ศ. 2564 พบอุบัติการณ์ความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์และเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตของสตรีตั้งครรภ์ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และหลังคลอด จำนวน 19 ราย ในการเกิดมีชีพ 472,208 คน เป็นสาเหตุการตายในระยะคลอดอันดับที่สามของมารดา⁷

การสอนเรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษจึงการสอนต้องเปลี่ยนรูปแบบโดยเปลี่ยนจากการบรรยายการสอนซึ่งเป็นการเรียนรู้ของเนื้อหา มาเป็นการสร้างกระบวนการและทักษะ และให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้ และผู้สอนเป็นผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้และช่วยอำนวยความสะดวกการคิดที่เป็นระบบ⁸ สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา (Case-based learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาหรือสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์เชื่อมโยงความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรค และการดูแลแก้ปัญหา มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจัดเป็นการเรียนการสอนเชิงรุกที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้^{9,10,11,12,13} และสอดคล้องกับกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาของ Williams¹⁴ ซึ่งเริ่มต้นจากการเลือกกรณีศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์แสดงข้อมูลที่

เป็นปัญหาหรือความต้องการอยู่บนพื้นฐานความจริงให้กลุ่มผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์กรณีศึกษา ผู้สอน กระตุ้นให้กลุ่มเกิดการระดมสมอง กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน ระบุการค้นพบหรือผลการศึกษา แลกเปลี่ยน ผลลัพธ์การเรียนรู้ และระบุสิ่งที่ต้องปรับปรุงเพื่อนำ ไปใช้ในแผนการพยาบาล วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างคือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่ สมมติขึ้นจากความเป็นจริงและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาจากคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์¹³ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด¹⁵ สำหรับในการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์พบว่า การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาทักษะการตัดสินใจทางคลินิก การคิดวิจารณ์ญาณ และการคิด แก้ปัญหาและการทำงานเป็นทีม¹⁶

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษเพื่อเปรียบเทียบความรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ การรับรู้ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบและความพึงพอใจของผู้เรียน และนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลต่อไปเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาเพิ่มมากขึ้นและพัฒนาการคิดที่เป็นระบบ

คำถามการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) มีผลต่อความรู้เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษและความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบหรือไม่ อย่างไร

2. ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อความคิดรวบยอดและความพึงพอใจในการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ

2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อความคิดรวบยอดและความพึงพอใจในการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ

สมมติฐานการวิจัย

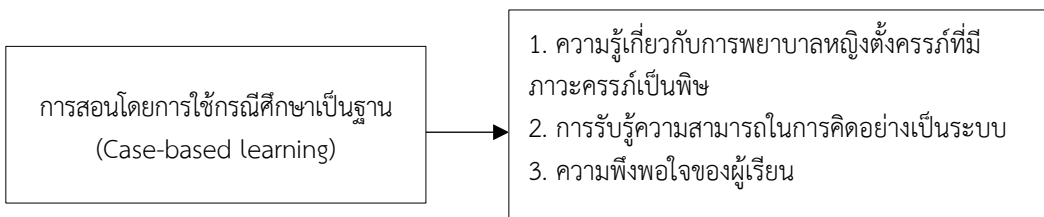
1. ความรู้ของผู้เรียนหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ

2. ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อความคิดรวบยอดและความพึงพอใจในการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษอยู่ในระดับมากขึ้นไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การสอนโดยการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษได้อาศัยหลักการกระบวนการการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case based learning process) ซึ่งปรับปรุงมาจาก “Seven Jump process” ของ Williams¹⁴ เริ่มต้นจากการเลือกกรณีศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์แสดงข้อมูลที่เป็นปัญหาหรือความต้องการอยู่บนพื้นฐานความจริงให้กลุ่มผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์กรณีศึกษา ผู้สอน กระตุ้น

ให้กลุ่มเกิดการระดมสมอง กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน ระบุการค้นพบ หรือผลการศึกษา แลกเปลี่ยน ผลลัพธ์การเรียนรู้ และระบุสิ่งที่ต้องปรับปรุงเพื่อนำ ไปใช้ในว่าแผนการพยาบาล ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้เรื่อง การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ การรับรู้ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ และความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดย ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยผลสอนโดยการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi experimental research design) แบบ วัดผลก่อนและหลังทดลอง

ประชากร คือ นักศึกษาทุกคนที่เรียน หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาทุกคนที่เรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 จำนวน 146 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส ที่เรียนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 2 เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส เลือกประชากรแบบเฉพาะเจาะจงเครื่องมือที่ใช้

ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง และ งานวิจัยต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัย ได้แก่ แผนการสอน เอกสารประกอบการสอนเรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ และ กรณีตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความรู้เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ เป็นแบบเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ส่วนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ จำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจของ

ผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา
เป็นฐาน จำนวน 5 ข้อ จำนวนระดับการวัด 1-5

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.50
คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00

ผู้วิจัยนำช่วงค่าคะแนนในชั้นมาจัดแบ่งเป็น 5
ระดับ ดังนี้

หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด
หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
หมายถึง ความพึงพอใจมาก
หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ¹⁷

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ของแผนการสอน เอกสารประกอบการสอนเรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ และกรณีตัวอย่าง จากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการสอนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ ไม่น้อยกว่า 10 ปี เพื่อให้ได้สาระตรงกับสิ่งที่ต้องการมากที่สุดหลังจากได้รับพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาค่าความเชื่อมั่น

1. แบบทดสอบตรวจสอบความตรงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการสอนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ ไม่น้อยกว่า 10 ปี และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในสถาบันอื่นที่มีคุณสมบัติเหมือนกับประชากรที่ศึกษาโดยค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ KR-20 = .75

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ จำนวน 5 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน จำนวน 5 ข้อ ตรวจสอบความตรงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญและ

มีประสบการณ์ในการสอนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ ไม่น้อยกว่า 10 ปี และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในสถาบันอื่นที่มีคุณสมบัติเหมือนกับประชากรที่ศึกษา ค่า Alpha Conbrach = .85 ทั้งสองฉบับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การรับรองจริยธรรมวิจัย การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการประเมินงานวิจัยด้านจริยธรรม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราชนบุรี เลขที่ BCNR 024/2561 และผู้วิจัยตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จึงได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเข้าพบผู้เรียนชี้แจงการเข้าร่วมโครงการวิจัยการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ จะนำมาสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 2 โดยทำการสร้างสัมพันธ์ภาพโดยการแนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์ในการศึกษา ข้อตกลงในการทำวิจัย เมื่อผู้เรียนยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยขอให้ผู้เรียนลงลายมือชื่อในการทำวิจัย และเมื่อสิ้นสุดการวิจัยผู้วิจัยยกกล่าวขอบคุณผู้เรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการวิจัย และแจ้งให้ทราบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้จะใช้ในการศึกษาเท่านั้น ข้อมูลทุกอย่างจะเป็นความลับ และการนำเสนอ

ผลจะนำเสนอในภาพรวม ส่วนผลการทดสอบของนักเรียนไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของคะแนนนักศึกษาที่ใช้ตัดเกรดและมีภาระงานให้นักศึกษาทราบรายบุคคลเพื่อให้นักศึกษาได้รับทราบพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดเรียนการสอนโดยการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) ใช้เวลาทั้งหมด 4 ชั่วโมง มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ชี้แจงวิธีการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน และมอบเอกสารประกอบการสอน ใช้เวลา 30 นาที
2. ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ ใช้เวลา 30 นาที
3. จัดกลุ่มให้ผู้เรียนและทำงานร่วมกันโดยการวิเคราะห์กรณีตัวอย่างตามแนวคำถาม ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
4. ชี้นำเสนอและอภิปรายโดยให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ สมาชิกในชั้นร่วมกันอภิปรายและผู้สอนสรุปโมทัศน์หลักเรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที
5. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยมีการทดสอบหลังเรียน ใช้เวลา 30 นาที

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้ความถี่ และร้อยละเปรียบเทียบคะแนน

ความรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยการทดสอบค่าที่ (Paired t-test) ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบและความพึงพอใจของผู้เรียนใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้เรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ราชบุรี จำนวน 146 คน เพศหญิง จำนวน 139 คน คิดเป็น ร้อยละ 95.20 เพศชาย จำนวน 7 คน ร้อยละ 4.80 อายุ ระหว่าง 22-23 ปี ร้อยละ 100

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนก่อนและหลังการเรียน

ผู้เรียนจำนวนทั้งหมด 146 คน คะแนนทดสอบก่อนเรียนมีต่ำสุด 2 คะแนน คะแนนสูงสุด 6 คะแนน และค่าเฉลี่ย 4.03 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .70 พบว่าผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 60 จำนวน 100 คน (68.49%) คะแนนร้อยละ 60-79 จำนวน 46 คน (31.51%) ไม่พบผู้เรียนคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป คะแนนทดสอบหลังเรียนจำนวน คะแนนทดสอบต่ำสุด 6 คะแนน คะแนนสูงสุด 9 คะแนน และค่าเฉลี่ย 8.14 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .93 ไม่พบผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60-79 คะแนนร้อยละ 60-79 จำนวน 66 คน (45.21%) คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 80 คน (54.79%) ผู้เรียนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 ได้คะแนนทดสอบหลังการเรียนมากกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = -67.60, df=145, p<.01$)

Table 1 Mean scores of pre-test and post-test and comparison of differences of scores of pre-test and post-test.

Scores	N	Mean	Minimum	Maximum	S.D.	t	df	p-value
Pre-test	146	4.03	2.00	6.00	.70	-67.60	145	.000
Post-test	146	8.14	6.00	9.00	.93			

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบและความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case based learning)

3.1 ผู้เรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบโดยการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เรื่องการพยาบาล

หญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92, S.D=.56$) ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สร้างข้อสรุปความคิดรวบยอดเกี่ยวกับวินิจฉัยปัญหาทางการพยาบาลของกรณีศึกษา ($\bar{x} = 3.93, S.D=.61$) ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ตั้งสมมติฐานและหาข้อมูลเพิ่มเติมโดยพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ($\bar{x} = 3.90, S.D=.56$)

Table 2 Opinions of learners on the ability of systematical thinking based on case-based learning.

Opinions	Means	S.D.	Result
1. Gather information covering physical, mental, social and spiritual domains which is concurrent to the case-based studies	3.91	.52	Good
2. synthesize and connect related information for data analysis which impacts on case-based studies systemically by using knowledge from related sciences	3.92	.33	Good
3. Hypothesize and seek additional information by consideration thoroughly	3.90	.56	Good
4. Summarize concepts regarding nursing diagnosis about the nursing problems of case-base studies	3.93	.61	Good
5. Plan a nursing care to solve the problems of case-based studies creatively, reasonably by	3.92	.59	Good

Opinions	Means	S.D.	Result
connecting nursing knowledge and related sciences			
Total	3.92	.56	Good

3.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้ต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D=.56) ความพึง

พอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.23$, S.D=.62) ส่วนความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.06$, S.D=.58)

Table 3 Satisfaction of learners on knowledge management by case-based learning.

(N=146)

Opinions	Mean	S.D.	Result
1. Achieve the objectives of learning	4.06	.58	Good
2. Comprehend content effectively	4.10	.59	Good
3. Motivate oneself to search for knowledge by oneself	4.23	.62	Good
4. Receive motivation from group members	4.13	.64	Good
5. Increase capacity of learning	4.10	.56	Good
Total	4.12	.56	Good

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษ ผู้เรียนได้คะแนนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน และเมื่อเปรียบเทียบกับความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 67.60$, $df=145$, $p<.01$) สอดคล้องกับทศินา เขมมณี¹³ กล่าวว่าข้อดีของการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนา

ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมี

วิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหาช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้นทำให้สามารถทำแบบทดสอบได้มากขึ้นหลังเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของชินภัทร์ จีระวรพงศ์¹⁸ ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตแพทย์โดยใช้ผู้ป่วยเป็นฐานพบว่าผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.5

2. ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบและความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) จะอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบโดยการ
ใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case based learning)
 เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะครรภ์
 เป็นพิษ (Pre-eclampsia) ภาพรวมอยู่ในระดับ
 มาก ($\bar{x} = 3.92, S.D=.56$) ความคิดเห็นที่มี
 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สร้างข้อสรุปความคิดรวบยอด
 เกี่ยวกับวินิจฉัยปัญหาทางการพยาบาลของ
 กรณีศึกษา ($\bar{x} = 3.93, S.D=.61$) ความคิดเห็น
 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ตั้งสมมติฐานและหาข้อมูล
 เพิ่มเติมโดยพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ
 ($\bar{x} = 3.90, S.D=.56$) สอดคล้องกับงานจัดการ
 ความรู้วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ⁹
 และ รัศมี ศรีนนท์ และคณะ¹⁰ ที่กล่าวว่าการเรียน
 การสอนแบบกรณีศึกษา (Case-based learning)
 เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กรณีศึกษา
 ในคลินิกหรือสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้คิด
 วิเคราะห์เชื่อมโยงความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติ
 เกี่ยวกับการวินิจฉัยโรค และการดูแลแก้ปัญหา มี
 การอภิปรายแลกเปลี่ยนรวมกันจัดเป็นการเรียน
 การสอนเชิงรุกที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
 และสอดคล้องกับโทมัส¹⁹ ซึ่งกล่าวว่าการเรียนด้วย
 กรณีศึกษาเป็นการวิเคราะห์บุคคล เหตุการณ์ การ
 ตัดสินใจ ที่มีการศึกษารอบด้านโดยวิธีการหนึ่ง
 หรือหลายอย่าง

2.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อ
 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็น
 ฐาน (Case-based learning) ภาพรวมอยู่ใน
 ระดับมาก ($\bar{x} = 4.12, S.D=.56$) ความพึงพอใจ
 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการ
 แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.23, S.D=.62$)
 ส่วนความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ช่วย
 ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.06,$

$S.D=.58$) จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดย
 การใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเป็นกิจกรรมการเรียน
 การสอนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการนำตนเอง
 ให้แสวงหาความรู้ สอดคล้องกับรัศมี ศรีนนท์
 และคณะ¹⁰ ที่กล่าวว่าการเรียนแบบนำตนเองจะ
 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดได้ด้วย
 ตนเองและสอดคล้องกับทิสนา แชมมณี¹³ ซึ่งกล่าว
 ว่าวิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างคือกระบวนการที่
 ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม
 วัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่
 สมมติขึ้นจากความเป็นจริงและตอบประเด็น
 คำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผล
 ที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย
 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

จุดอ่อนของงานวิจัย

ระยะเวลาในการจัดเตรียมกรณีศึกษา
 และการวางแผนการสอนค่อนข้างมีเวลาจำกัด

จุดแข็งของงานวิจัย

เป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
 ที่เป็นงานประจำให้เป็นการจัดการเรียน
 การสอนที่พัฒนาความคิดรวบยอดของนักศึกษา
 สามารถนำไปพัฒนาการสอนในสาขาพยาบาล
 ศาสตร์ได้

สรุป

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา
 เป็นฐาน เรื่องการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะ
 ครรภ์เป็นพิษ เป็นวิจัยกึ่งทดลองศึกษาในผู้เรียน
 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล
 บรมราชชนนี ราชบุรี จำนวน 146 คน เพศหญิง
 มากกว่าเพศชายเพศหญิง จำนวน 139 คนคิดเป็น
 ร้อยละ 95.20 เพศชายจำนวน 7 คน ร้อยละ 4.80
 อายุ ระหว่าง 22-23 ปี ร้อยละ 100.00 ผู้เรียนมี
 คะแนนความรู้หลังเรียนมากกว่าก่อนการเรียน

และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -67.60, df = 145, p < .01$) และความความคิดเห็นของผู้เรียนต่อความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบโดยการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92, S.D. = .56$) และความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12, S.D. = .56$)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 เรื่องการพยาบาลมารดาทารกในระยะที่ 1 ของการคลอด และรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 2 เรื่องการพยาบาลทารกแรกเกิดที่มีปัญหาสุขภาพเพื่อ

พัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนและทำให้ผลการเรียนรู้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนารูปแบบการสอนการใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) สำหรับรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ที่จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19
กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับการสนับสนุนทุนในการวิจัยจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชบุรี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิและนักศึกษาพยาบาลที่ให้ความร่วมมือในครั้งนี้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพการพยาบาลต่อไป

References

1. Ministry of Education. Government gazette, the notice of Ministry of Education on bachelor qualification framework of the nursing field [Internet]. 2017 [cited 2021 May 31]. Available from: <http://www.mue.go.th/users/tqf-hed/news/data6/98-NQF-2560.pdf>
2. Kunaviktiku W. Teaching and learning in the discipline of nursing in the 21st century. *Nurs Res* 2015; 42(2): 152-6. (in Thai)
3. Panit W. Transformative learning. Bangkok: S.R.A. Printing Mass Product Co; 2015.
4. Poon LC, Shennan A, Hyett JA, Kapur A, Hadar E, Divakar H, et al. The international federation of gynecology and obstetrics (FIGO) initiative on pre-eclampsia: A pragmatic guide for first-trimester screening and prevention. *INT J GYNECOL OBSTET* 2019; 145(Suppl1): 1-33. Doi: 10.1002/ijgo.12802.
5. Gestational hypertension and

- preeclampsia: ACOG practice bulletin, Number 222. *Obstet Gynecol* 2020; 135(6): e237–e60. Doi: 10.1097/AOG.0000000000003891.
6. Cunningham FG, Leveno KL, Bloom ST, Spong CY, Dashe JS, Hoffman BL, et al. Hypertensive disorders in pregnancy. 24th ed. Boston: McGraw-H; 2014.
 7. Department of Health, Ministry of Public Health. System of information technology for the support of promotion on health and health environment [Internet]. 2021 [cited 2021 October 20]. Available from: <http://dashboard.anamai.moph.go.th/dashboard/mmr/index?year=2021>
 8. Chaiyasak M. Research methodology in clinical nursing teaching. Bangkok: The Academic Welfare Project, Praboromarajchanok Institute; 2014.
 9. Learning Management Section, Boromarajchonnani College of Nursing, Bangkok. Learning and teaching management on the case-based learning on professional learning community. Bangkok: Boromarajchonnani College of Nursing, Bangkok; 2018
 10. Srinon R, Srinon U, Yomdit V, Kitnopkiat K. Active learning management in the Era of Thailand 4.0. *JOEAS* 2019; 9(2): 311-41. (in Thai)
 11. Felder RM, Brent R. Active learning: An introduction. *education brief* 2009; 2(4): 1-5.
 12. Andreassen HM, Holmsen TL. Case-based learning in nursing *Nordisk sygeplejeforskning* 2018; 8(3): 219-29.
 13. Kaemanee T. Science of teaching: Knowledge body for effective learning process. Bangkok: Chulalongkorn University Publishing; 2007.
 14. Williams B. Case-based learning a review of the literature: Is there scope for this educational paradigm in pre-hospital education? *Emerg Med* 2005; 22(8): 577-81
 15. Dulayakasem U. Perspectives on lifelong learning in Thai digital community 4.0. Nakorn Pathom: Department of lifelong learning, Faculty of Education, Silapakorn University; 2017.
 16. Kanhadilok S, Malai C, Punsumreang T. A design of case based learning for promoting learning outcomes in practicum. *Songklanagarind J Nurs* 2019; 39(4): 129-37. (in Thai)

-
17. Chaichanawirote U, Vantum C. Evaluation of content validity for research instrument. *Journal of Nursing Science & Health* 2017; 11(2): 105-11. (in Thai)
18. Gerawaraong C. Results of teaching and learning management for medical students using the patient as a base. *JEDU NU* 2011; 13(1): 151-66. (in Thai)
19. Thomas G. A Typology for the case study in social science following a review of definition discourse and structure. *Qual Inq* 2011; 17(6): 511-21.